

Број: 05-05-1-3330-2/11
Сарајево, 27. октобар 2011. године

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА**

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 28-10-2011

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01,02	05-2	118/11	

B

Предмет. Сагласност за ратификацију споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

Споразум између Босне и Херцеговине и Републике Сан Марино о унапређењу и узајамној заштити инвестиција. Споразум је потписао г. Бранко Кесић, амбасадор Босне и Херцеговине у Републици Италији, 02. августа 2011. године, у Риму.

Будући да је Министарство спољне трговине и економских односа БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који посланицима, односно делегатима може дати све потребне информације о споразуму.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Ранко Нинковић

MFA-BA-MPP
Broj: 08/1-21-05-2-9083/11
Sarajevo, 13.10.2011. godine

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
OPREMLJENO	PROJEKTOVANJE	PROJEKTOVANJE	PROJEKTOVANJE
26.10.			
05	05-1	3330	

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Predmet: Prijedlog Odluke o ratifikaciji Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike San Marino o unapređenju i uzajamnoj zaštiti investicija

U prilogu dostavljamo prijedlog Odluke o ratifikaciji Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike San Marino o unapređenju i uzajamnoj zaštiti investicija koji je utvrdilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 163. sjednici, održanoj 10.10. 2011. godine, kako bi Predsjedništvo Bosne i Hercegovine provelo postupak u skladu sa odredbama člana 15.-17. Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora ("Službeni glasnik BiH", broj 29/00) i donijelo Odluku o ratifikaciji ovog Sporazuma.

Sporazum između Bosne i Hercegovine i Republike San Marino o unapređenju i uzajamnoj zaštiti investicija potpisan je 2. avgusta 2011. godine u Rimu.

U ime Bosne i Hercegovine Sporazum je potpisao ambasador Bosne i Hercegovine u Republici Italiji, gosp. Branko Kesić, u skladu sa Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine o prihvatanju predmetnog Sporazuma, broj: 01-50-1-3474-20/10 od 26.08.2010. godine i Odlukom o određivanju potpisnika donesenoj na 6. redovnoj sjednici, održanoj 09. marta 2011. godine, broj: 01-50-1-756-16/11 od 09.03.2011. godine.

S poštovanjem,

MINISTAR
Sven Alkalaj

Prilog: kao u tekstu

SPORAZUM
IZMEĐU
BOSNE I HERCEGOVINE
I
REPUBLIKE SAN MARINO
O UNAPRJEĐENJU
I UZAJAMNOJ ZAŠTITI INVESTICIJA

Bosna i Hercegovina i Republika San Marino (u daljnjem tekstu: „Ugovornice“);

U želji da unaprijede uzajamnu ekonomsku saradnju u pogledu investicija državljana i pravnih lica jedne Ugovornice na teritoriji druge Ugovornice;

Znajući da će dogovor o tretmanu tih investicija stimulirati dotok privatnog kapitala i ekonomski razvoj Ugovornica;

Saglasivši se da će stabilan okvir za investicije do maksimuma dovesti efikasno korištenje ekonomskih resursa i poboljšati životni standard;

Sporazumjele su se kako slijedi:

Član 1. Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma:

1. Izraz "investicija" označava sve vrste sredstava koja se investiraju s ciljem sticanja ekonomske koristi ili s drugim poslovnim ciljem od strane investitora jedne Ugovornice na teritoriji druge Ugovornice u skladu sa zakonima i propisima druge Ugovornice te, između ostalog, uključuju i:
  - a) pokretnu i nepokretnu imovinu kao i druga stvarna prava kao što su hipoteke, založna prava, jamstvo, plodouživanje i slična prava;
  - b) dionice, vlasničke udjele, obveznice i druge oblike učešća u poduzećima;
  - c) novčana potraživanja kao i druga potraživanja koja imaju ekonomsku vrijednost;
  - d) prava intelektualnog vlasništva, kako su definirana u multilateralnim sporazumima koji su zaključeni pod pokroviteljstvom Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo, u onoj mjeri u kojoj su obje Ugovornice potpisnice istih, uključujući, ali ne ograničavajući se na prava industrijskog vlasništva, autorska prava i srodna prava, robne žigove, patente, industrijski dizajn i tehničke procese, prava na biljne vrste, znanje, poslovne tajne, zaštićene nazive i ugled;
  - e) poslovne koncesije stečene zakonom ili ugovorom, uključujući i koncesije za ispitivanje, uzgoj, vađenje i eksploataciju prirodnih resursa.

Sve kasnije promjene oblika u kojem su sredstva investirana ili reinvestirana neće uticati na njihov karakter investicija pod uslovom da je takva promjena u skladu sa zakonima i propisima Ugovornice na čijoj teritoriji se vrši investicija.

2. Izraz "investitor" označava:

a) U pogledu Bosne i Hercegovine:

- (i) Fizičko lice čiji je status državljanina Bosne i Hercegovine zasnovan na važećem zakonu u Bosni i Hercegovini ukoliko ima prebivalište ili sjedište poslovanja u Bosni i Hercegovini;
- (ii) Pravno lice koje je osnovano u skladu s važećim zakonima u Bosni i Hercegovini, a ima svoje registrirano sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja na teritoriji Bosne i Hercegovine.

b) U pogledu Republike San Marino:

- (i) Fizičko lice koja ima državljanstvo Republike San Marino, a koje investira na teritoriji druge Ugovornice;
- (ii) Pravno lice koje je osnovano, ustanovljeno ili na drugi način propisno organizirano u skladu sa zakonima i propisima Republike San Marino, koje ima svoje sjedište i ostvaruje poslovnu aktivnost na teritoriji Republike San Marino, a investira na teritoriji Bosne i Hercegovine;

3. Izraz "dobit" označava prihod koji potiče od investicije, a koji uključuje, posebno ali ne i isključivo, profit, dividende, kamate, kapitalnu dobit, autorske honorare, isplate za patentnu licencu i druge vrste naknada.

4. Izraz "bez odlaganja" označava period koji je obično potreban za okončanje neophodnih formalnosti za isplatu naknade ili za doznaku plaćanja. Ovaj period će za plaćanje naknada počinjati na dan eksproprijacije, a za doznaku plaćanja na dan podnošenja zahtjeva za doznačivanje. Ni u kojem slučaju, ovaj period neće biti duži od jednog mjeseca.

5. Izraz "konvertibilna valuta" označava svaku valutu koju Međunarodni monetarni fond, s vremena na vrijeme, utvrdi kao slobodno iskoristivu valutu u skladu sa Statutom Međunarodnog monetarnog fonda i amandmanima na Statut.

6. Izraz "teritorija" označava:

- a) U pogledu Bosne i Hercegovine: svu kopnenu teritoriju Bosne i Hercegovine, njeno teritorijalno more s morskim dnom i potpovršinskim slojem zemlje i zračnim prostorom iznad njega, uključujući i svaku pomorsku oblast koja se nalazi van teritorijalnog mora Bosne i Hercegovine, a koja jeste, ili bi u budućnosti mogla biti određena prema zakonu Bosne i Hercegovine, u skladu s međunarodnim pravom, kao oblast u kojoj Bosna i Hercegovina ima prava u pogledu morskog dna i potpovršinskog sloja zemlje te prirodnih resursa.
- b) U pogledu Republike San Marino: teritoriju Republike San Marino, uključujući sve druge oblasti u kojima Republika San Marino, u skladu s međunarodnim pravom, vrši suverena prava, odnosno ima nadležnost.

Član 2.

Unaprjeđivanje i prijem investicija

1. Svaka Ugovornica će stimulirati i stvoriti povoljne, stabilne i transparentne uslove za investitore druge Ugovornice koji žele investirati na njenoj teritoriji i te će investicije zaprimati u skladu sa svojim zakonima i propisima.
2. Da bi se stimulirao uzajamni protok investicija, svaka Ugovornica će nastojati da na zahtjev bilo koje Ugovornice obavijesti drugu Ugovornicu o mogućnosti investiranja na svojoj teritoriji.
3. Svaka Ugovornica će davati, kad god je to neophodno i bez odlaganja, a u skladu sa svojim zakonima i propisima, dozvole koje su potrebne vezano za aktivnosti konsultanata ili eksperata koje angažiraju investitori svake Ugovornice.
4. Svaka Ugovornica će, u skladu sa zakonima i propisima koji se odnose na ulazak, boravak i rad fizičkih lica, ispitati s dobrim namjerama, te propisno razmotriti, bez obzira na nacionalnost, zahtjeve ključnog osoblja, uključujući i vrh uprave i tehničkog osoblja koje se zapošljava za potrebe investicija na njenoj teritoriji, da uđu, privremeno borave i rade na njenoj teritoriji. Najužim članovima porodice tog ključnog osoblja će se također omogućiti sličan tretman u pogledu ulaska i privremenog boravka u zemlji Ugovornici domaćinu.

Član 3. Zaštita investicija

1. Svaka Ugovornica će na svojoj teritoriji pružiti punu pravnu zaštitu i sigurnost investicijama i dobiti koju ostvare investitori druge Ugovornice. Nijedna Ugovornica neće otežavati arbitrarnim i diskriminirajućim mjerama razvoj, upravljanje, održavanje, upotrebu, uživanje, ekspanziju, raspolaganje sa, prodaju i, ukoliko do toga dođe, likvidaciju tih investicija na svojoj teritoriji.
2. Investicije ili dobit koju ostvare investitori jedne Ugovornice na teritoriji druge Ugovornice će imati pravičan i jednak tretman, u skladu s međunarodnim pravom i odredbama ovog Sporazuma.

Član 4. Nacionalni tretman i tretman najpovlaštenije nacije

1. Nijedna Ugovornica neće na svojoj teritoriji dodijeliti investicijama i dobiti koju ostvare investitori druge Ugovornice tretman koji je manje povoljan od onoga koji dodjeljuje investicijama i dobiti vlastitih investitora ili investicijama i dobiti investitora treće zemlje, u ovisnosti o tome koji je povoljniji za date investitore.
2. Nijedna Ugovornica neće na svojoj teritoriji pružiti investorima druge Ugovornice, u pogledu ekspanzije, upravljanja, održavanja, uživanja, upotrebe ili raspolaganja s njihovim investicijama, tretman koji je manje povoljan od onog kojeg pruža vlastitim investorima ili investorima trećih zemalja, ovisno o tome koji je povoljniji za date investitore.
3. Odredbe stavova 1. i 2. ovog člana se neće tumačiti kao obaveza jedne Ugovornice da investorima druge Ugovornice pruži prednosti određenog tretmana, preference ili privilegije koja rezultira iz:
  - a) članstva u ili asocijacije s bilo kojom postojećom ili budućom carinskom unijom ili ekonomskom unijom, područjem slobodne trgovine, zajedničkim tržištem ili sličnim međunarodnim sporazumom kojem podliježe bilo koja Ugovornica ili kojem u budućnosti može pristupiti;
  - b) bilo kojeg međunarodnog sporazuma ili aranžmana, koji se u potpunosti ili djelimično odnosi na oporezivanje.

Član 5. Eksproprijacija

1. Ugovornica neće eksproprijirati ili nacionalizirati direktno ili indirektno investiciju na svojoj teritoriji koja pripada investitoru druge Ugovornice, ili je rekvirirati, odnosno poduzeti bilo kakvu mjeru ili mjere koje imaju ekvivalentan efekat (u daljnjem tekstu: „eksproprijacija“) izuzev:
  - a) zbog potrebe koja je stvar javnog interesa i odnosi se na unutrašnje potrebe,
  - b) na nediskriminatorskoj osnovi,
  - c) u skladu s propisanim zakonskim procesom, i
  - d) praćenu isplatom brze, adekvatne i efektivne naknade.
2. Naknada će biti ekvivalentna pravičnoj tržišnoj vrijednosti eksproprijirane investicije u trenutku netom prije same eksproprijacije. Pravična tržišna vrijednost neće odražavati promjene u vrijednosti do kojih je došlo zbog toga što je eksproprijacija ranije postala poznata javnosti. Naknada će uključivati kamatu po normalnoj komercijalnoj stopi za tekuće transakcije od datuma eksproprijacije do datuma isplate.
3. Naknada će se isplaćivati u konvertibilnoj valuti i bez odlaganja će se moći izvršiti doznačivanje naknade u zemlju koju odredi primatelj naknade.
4. Investitori bilo koje Ugovornice u ovoj situaciji će imati pravo, prema zakonu Ugovornice koja vrši eksproprijaciju, na brzo preispitivanje, od strane sudskog ili drugog neovisnog organa te Ugovornice, zakonitosti eksproprijacije, procesa eksproprijacije i vrjednovanja investicije u skladu s principima iz stava 1. ovog člana.

Član 6. Naknada štete ili gubitka

1. Kada investicije investitora bilo koje Ugovornice pretrpe gubitak ili štetu zbog rata ili drugog oružanog sukoba, građanskih nereda, vanrednog stanja, revolucije, demonstracija ili sličnih događaja na teritoriji druge Ugovornice, ta Ugovornica će im dodijeliti tretman u pogledu restitucije, obeštećenja, naknade ili druge vrste poravnjanja, koji nije manje povoljan od tretmana koji ta Ugovornica dodjeljuje svojim investitorima ili investitorima trećih zemalja, u ovisnosti o tome koji je povoljniji za investitore druge Ugovornice.

2. Bez uticaja na stav 1. ovog člana, investitori jedne Ugovornice koji u bilo kojem događaju iz tog stava pretrpe štetu, ili gubitak, na teritoriji druge Ugovornice koji rezultira iz:

a) rekviriranja njihove imovine ili jednog njenog dijela od strane snaga, odnosno organa, te Ugovornice;

b) uništenja njihove imovine ili jednog njenog dijela od strane snaga, odnosno organa, te Ugovornice, što nije bilo izazvano borbenim dejstvima niti je bilo neophodno zbog situacije,

će imati pravo na brzu restituciju, adekvatnu i efektivnu naknadu štete, odnosno gubitka, koji su pretrpjeli tokom perioda rekvizicije, koji proizlazi iz uništavanja njihove imovine. Ta će se plaćanja vršiti u konvertibilnoj valuti i njihovo doznačivanje će se izvršiti bez neopravdanog odlaganja.

Član 7. Doznake

1. Svaka Ugovornica će osigurati slobodno doznačivanje plaćanja koja se odnose na investiciju koju je na njenoj teritoriji izvršio investitor druge Ugovornice, a koja se vrše prema inostranstvu odnosno prema njenoj teritoriji. Takvi transferi će uključivati bez ograničavanja i slijedeće:

a) početni kapital i dodatne iznose za održavanje, odnosno povećanje investicije;

b) dobit;

c) sredstva za otplatu zajmova koji se odnose na investiciju;

d) sredstva stečena prodajom ili likvidacijom cijele investicije ili jednog njenog dijela;

e) isplate naknade prema članu 5. i 6. ovog Sporazuma;

f) plaćanja zasnovana na rješenju spora vezano za investicije prema članu 10. i 11. ovog Sporazuma;

g) zarade i druge naknade za osoblje koje je angažirano iz inostranstva vezano za investiciju.

2. Svaka Ugovornica će osigurati da se doznake prema stavu 1. ovog člana izvrše bez odlaganja u konvertibilnoj valuti prema službenoj kursnoj listi koja je važeća na dan transfera na teritoriji Ugovornice na kojoj se nalazi investicija.

3. Doznačivanje će se vršiti u skladu s postupcima koji su definirani finansijskom regulativom Ugovornice na čijoj teritoriji se nalazi investicija, koji neće implicirati odbijanje, suspenziju ili denaturalizaciju takvog transfera.
4. Ugovornice se obavezuju da će takvim doznakama osigurati tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji se pruža doznakama koje potiču iz investicija koje su izvršili investitori trećih zemalja.

Član 8. Subrogacija

1. Ukoliko jedna Ugovornica ili njena ovlaštena agencija (za potrebe ovog člana: „Prva ugovornica“) izvrši zakonsko plaćanje bilo kojem od svojih investitora u sklopu garancije ili ugovora o osiguranju od nekomercijalnih rizika koji pokriva investiciju na teritoriji Ugovornice (za potrebe ovog člana: „Druga ugovornica“), Druga ugovornica će priznati bez uticaja na njena prava prema članu 11. ovog Sporazuma:
  - a) ustupanje Prvoj ugovornici prema zakonu ili prema pravnom poslu svih prava i potraživanja obeštećene strane; i
  - b) da Prva ugovornica ima pravo iskoristiti ta prava i potraživanja prema subrogaciji u istoj mjeri kao i obeštećena strana i da preuzima obaveze u pogledu investicije.
2. Prva ugovornica će u svim okolnostima imati pravo na:
  - a) isti tretman u pogledu prava, potraživanja i obaveza koje je stekla putem ustupanja iz stava 1. gore; i
  - b) sva plaćanja koja zaprimi u skladu s tim pravima i potraživanjima koja je obeštećena strana imala pravo zaprimiti prema ovom Sporazumu u pogledu date investicije i dobiti od nje.
3. U slučaju subrogacije iz stava 1. ovog člana, investitor neće ulagati tužbu, niti tražiti isplatu, osim ako ga za to ne ovlasti Ugovornica ili njena agencija.

Član 9.
Primjena drugih obaveza

Ukoliko odredbe zakona bilo koje Ugovornice ili međunarodnih obaveza koje trenutno postoje ili se kasnije uspostave između Ugovornica pored ovog Sporazuma sadrže pravila, bilo opća ili konkretna, koja investicijama investitora druge Ugovornice osiguravaju tretman koji je povoljniji nego tretman koji mogu ostvariti prema ovom Sporazumu, to pravilo će u onoj mjeri u kojoj je povoljnije imati prednost nad ovim Sporazumom.

Član 10.
**Rješavanje sporova između Ugovornice
i investitora druge Ugovornice**

1. Svaki spor do kojeg eventualno dođe između jedne Ugovornice i investitora druge Ugovornice vezano za investicije na teritoriji te druge Ugovornice će se rješavati dogovorom, putem konsultacija i pregovora.
2. Ako spor nije moguće riješiti u skladu sa stavom 1. ovog člana u roku od tri mjeseca od dana kada je jedna strana u sporu zatražila dogovorno rješenje, dati investitor može spor podnijeti na rješavanje:
  - a) Nadležnom sudu ili upravnom organu Ugovornice na čijoj teritoriji se nalazi investicija; ili
  - b) Ad hoc arbitražnom tribunalu koji je uspostavljen prema Pravilima arbitraže Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL); ili
  - c) Međunarodnom centru za rješavanje investicijskih sporova (u daljnjem tekstu: „Centar“) putem procesa pomirenja ili arbitraže koji je ustanovljen u skladu s Konvencijom o rješavanju investicijskih sporova između država i državljana drugih država i koji je otvoren za potpisivanje u Washington-u, Sjedinjene Države, 18. marta 1965. godine (u daljnjem tekstu "Konvencija") u slučaju da su obje Ugovornice u to vrijeme potpisnice Konvencije.
3. Poduzeće koje je osnovano, odnosno uspostavljeno, prema važećim zakonima na teritoriji jedne Ugovornice i u kojem se prije nastanka spora većina dionica nalazi u vlasništvu investitora druge Ugovornice, će se u skladu s članom 25.(2) (b) Konvencije, a za potrebe ove Konvencije, tretirati kao poduzeće druge Ugovornice.

4. Nijedna Ugovornica neće putem diplomatskih kanala pokušavati riješiti nijedan spor koji se preda na rješavanje Centru, osim ako:
  - a) Generalni sekretar Centra, ili komisija za pomirenje ili arbitražni tribunal koji ustanovi Centar odluči da spor nije u nadležnosti Centra; ili
  - b) Druga Ugovornica ne izvrši, odnosno ne ispoštuje odluku arbitražnog tribunala.
5. Arbitražna odluka će se zasnivati na:
  - odredbama ovog Sporazuma;
  - zakonima Ugovornice na čijoj teritoriji se nalazi investicija, uključujući i pravila koja se odnose na rješavanje sukoba domaćih zakona sa zakonima drugih zemalja;
  - pravilima i univerzalno prihvaćenim principima međunarodnog prava.
6. Arbitražna odluka će biti konačna i obavezujuća za obje strane u sporu i izvršit će se u skladu sa zakonom date Ugovornice.
7. Tokom arbitražnog, odnosno izvršnog postupka, Ugovornica neće tvrditi u sklopu odbrane, prigovora, protivtužbe, prava na poravnanje, niti iz bilo kojeg drugog razloga, da je investitor koji je suprotstavljena strana u sporu zaprimio obeštećenje ili drugu naknadu cjelokupne ili dijela navodne štete, ili da će je zaprimiti u skladu s ugovorom o osiguranju ili garanciji od političkih rizika.

Član 11.

Rješavanje sporova između Ugovornica

1. Sporovi između Ugovornica u pogledu tumačenja ili primjene ovog Sporazuma će se, koliko je to god moguće, rješavati putem pregovora diplomatskim kanalima.
2. Ako spor iz stava 1. ovog člana nije moguće riješiti u roku od šest (6) mjeseci od dana kada je uložen zahtjev za rješavanjem, on će se na zahtjev bilo koje Ugovornice podnijeti arbitražnom tribunalu koji se sastoji od tri člana.

3. Takav arbitražni tribunal će se uspostaviti *ad hoc* za svaki pojedinačni slučaj na slijedeći način: svaka Ugovornica će imenovati jednog arbitra. Dvojica tako imenovanih arbitara će se dogovoriti o državljaninu treće zemlje koji će po odobrenju dvije Ugovornice biti imenovan predsjedavajućim tribunalom. Arbitri će se imenovati u roku od dva (2) mjeseca od dana kada je jedna Ugovornica obavijestila drugu Ugovornicu o svojoj namjeri da spor podnese arbitražnom tribunalu na rješavanje, a predsjedavajući će se imenovati u roku od dva (2) dodatna mjeseca.
4. Ukoliko u rokovima iz stava 3. ovog člana ne dođe do neophodnih imenovanja, svaka Ugovornica može pozvati predsjednika Međunarodnog suda pravde da izvrši neophodna imenovanja. Ako je predsjednik Međunarodnog suda pravde državljanin jedne od Ugovornica ili ako je iz drugih razloga spriječen u izvršavanju ove funkcije, potpredsjednik će se pozvati da izvrši neophodna imenovanja. Ako je potpredsjednik državljanin jedne Ugovornice ili ako je spriječen da izvrši ovu funkciju, slijedeći po rangu član Međunarodnog suda pravde, koji nije državljanin nijedne Ugovornice, će se pozvati da izvrši neophodna imenovanja.
5. Tribunal usvaja vlastiti poslovnik.
6. Arbitražni tribunal će odluku donijeti u skladu s ovim Sporazumom i u skladu s pravilima međunarodnog prava. Odluku će donijeti većinom glasova; odluka će biti konačna i obavezujuća za obje Ugovornice.
7. Svaka Ugovornica će pokriti troškove vlastitog člana tribunalom kao i troškove pravnog zastupanja tokom arbitražnog postupka. Troškove predsjedavajućeg i preostale troškove će u jednakom omjeru snositi obje Ugovornice. Arbitražni tribunal može, međutim, u svojoj odluci naložiti da jedna Ugovornica pokrije veći dio troškova i ta odluka će biti obavezujuća za obje Ugovornice.
8. Spor koji je predat na rješavanje drugom međunarodnom arbitražnom sudu, u skladu s odredbama člana 10., i još uvijek se nalazi u postupku pred tim sudom, neće biti podnesen međunarodnom arbitražnom tribunalu u skladu s odredbama ovog člana. To neće uticati na mogućnost rješavanja spora u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Član 12.
Konsultacije i razmjena informacija

1. Na zahtjev jedne Ugovornice, druga Ugovornica će bez neopravdanog odlaganja započeti konsultacije vezane za tumačenja i primjene ovog Sporazuma.
2. Na zahtjev bilo koje Ugovornice vrši se razmjena informacija o uticaju koji zakoni, propisi, odluke, administrativne prakse ili procedure, odnosno politike druge Ugovornice mogu imati na investicije koje su obuhvaćene ovim Sporazumom.

Član 13.
Primjena Sporazuma

Odredbe ovog Sporazuma se primjenjuju na investicije koje investitori jedne Ugovornice izvrše na teritoriji druge Ugovornice prije kao i nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, ali se neće primjenjivati na sporove koji su nastali vezano za investicije investitora jedne Ugovornice na teritoriji druge Ugovornice prije stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Član 14.
Stupanje na snagu, trajanje i raskid

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan prijema posljednje obavijesti putem diplomatskih kanala kojom jedna Ugovornica obavještava drugu da su ispunjeni njeni unutrašnji zakonski zahtjevi za stupanje na snagu ovog Sporazuma.
2. Ovaj Sporazum ostaje na snazi tokom perioda od deset (10) godina nakon čega će se produžavati za dodatne desetogodišnje periode ukoliko ne dođe do raskida u skladu sa stavom 3. ovog člana.
3. Svaka Ugovornica može putem upućivanja pismene obavijesti godinu dana ranije drugoj Ugovornici raskinuti ovaj Sporazum na kraju početnog desetogodišnjeg perioda ili u bilo kojem kasnijem trenutku.

4. U pogledu investicija koje su izvršene ili stečene prije datuma na koji raskid ovog Sporazuma stupa na snagu, odredbe ovog Sporazuma ostaju na snazi za period od deset (10) godina od datuma raskida ovog Sporazuma.
5. Ovaj Sporazum se može izmijeniti pisanim dogovorom između Ugovornica. Izmjene i dopune stupaju na snagu u skladu sa istim postupkom koji se primjenjuje za stupanje na snagu ovog Sporazuma.
6. Ovaj Sporazum se primjenjuje bez obzira na to da li Ugovornice imaju diplomatske i konzularne odnose.

SAČINJENO u Rimu, na dan 02. avgust 2011. godine u dva izvornika, po jedan na bosanskom, hrvatskom, srpskom, talijanskom i engleskom jeziku, gdje su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlika u tumačenju, tekst na engleskom jeziku ima prednost.

ZA
BOSNU I HERCEGOVINU
Branko Kesić, s.r.
Ambasador BiH u Republici
Italiji

ZA
REPUBLIKU SAN MARINO
Daniela Rotondaro, s.r.
Ambasador Republike San Marino
u Republici Italiji
